

Algebra — cvičení 10

(příklady **čihlovou barvou** jsme dělali on-line, na doma jsou ty ostatní bez hvězdiček)

a, b prvky konečné grupy G; pokud a, b komutují, pak $\text{ord}(a \cdot b) = \text{NSN}(\text{ord}(a), \text{ord}(b))$

Cyklické grupy

1. Najděte všechny generátory grupy:

$$f: \mathbb{Z}_{12} \rightarrow \mathbb{Z}_{13}^*$$

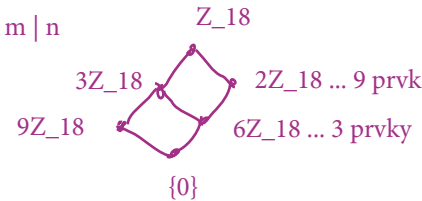
$$n \mapsto 2^n \pmod{13}$$

- (a) $\mathbb{Z}_{12}$; 1, 11, 5, 7 ... právě prvky grupy $\mathbb{Z}_{12}^*$
- (b) $\mathbb{Z}_{13}^*$; je izomorfní grupě $\mathbb{Z}_{12}$ ... nejprve zkusmo najdu jeden generátor $\mathbb{Z}_{13}^*$ ... $2^4 = 3, 2^6 = 3 \cdot 4 = 12 (= -1) +$
Lagrangeova věta $\implies 2$ je generátor grupy $\mathbb{Z}_{13}^*$; další generátory jsou pak $f(5) = 2^5 = 6, f(7) = 2^7 = 11, 2^{11}$
- (c) $\mathbb{Z}_{11}^*$.

2. Hledali byste raději generátor grupy $\mathbb{Z}_{181}^*$, nebo grupy $\mathbb{Z}_{227}^*$? $180 = 2^2 \cdot 3^2 \cdot 5; 226 = 2 \cdot 113$

3. Napište všechny podgrupy grupy. Jak jsou podgrupy uspořádány inkluzí?

- (a) $\mathbb{Z}$; $n\mathbb{Z} \dots n$ je přirozené nebo 0 (právě hlavní ideály) ... $n\mathbb{Z}$ podmnožina $m\mathbb{Z} \iff m \mid n$
- (b) $\mathbb{Z}_{18}$; $18 = 2 \cdot 3^2$
- (c) $\mathbb{Z}_{23}^*$
- (d) $\mathbb{Z}_{17}^*$.

4. Rozložte dané grupy na direktní součin co nejvíce netriviálních cyklických grup:
každá netriviální v rozkladu musí být rádu mocniny prvočísla

- (a) $\mathbb{Z}_{18}$;
- (b) $\mathbb{Z}_{29}^*$; je izomorfní $\mathbb{Z}_{28}$, což je dále izomorfní $\mathbb{Z}_4 \times \mathbb{Z}_7$
- (c) $\mathbb{Z}_{21}^*$.

5. Rozhodněte, zda jsou následující grupy cyklické:

- (a) S_3 ; ne... není komutativní
- (b) A_3 ;
- (c) $\mathbb{Z}_{12}^*$;
- (d) $\mathbb{Z}_{14}^*$.

6. Najděte všechny homomorfismy

- (a) ze $\mathbb{Z}_7^*$ do $\mathbb{Z}_8$;
- (b) ze $\mathbb{Z}_{11}$ do $\mathbb{Z}_{2021}$.

7. Buď $T = \mathbb{Z}_3[\alpha]/(\alpha^2 + 1)$. Najděte generátor grupy T^* . Kolik má tato grupa generátorů celkem?

Další počítání

- 8.* Pro jaká $m, n \in \mathbb{N}$ je grupa $\mathbb{Z}_m \times \mathbb{Z}_n$ cyklická?
- 9.* Ukažte, že pro komutativní okruh R nemůže mít grupa R^* pět prvků.